

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פ.

עין משפט
נר מצוה

בד א מ"ד מהלכות
רוחם הלכה ו סמג
לאוין קסג:
מה ב מ"ד פ"א מהל' מקי
ממון הלכה י:
בד ג ד מ"ד שם הלכה יא
יב:
בד ה מ"ד שם הלכה יא
יפ"ג מהל' איסורי
מוצח הלכה יג יג:

הקצוב למצח כדאי' התם אצל בעלמא אמרינן דניכשנינהו דניינידן ומטעם זה היה אומר רבינו תם דנראה להמיר דרוסת האזכ צרוב דמעשים בכל יום דזאבים טורפין זה מן העדר דרועה מזיל הבהמה ושרינן לה אע"ג דבעלי חיים חשיבי וכן צרוב עופות דורסין אווין ומרגנולין דמותרין והיכא דנעמד

צרובא דחייבין דפטורין אפילו נייד ואלא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דמישחרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרחוהו צי דינא להורגם דכמימת בעלים כך מימת השור ועוד דלא לימי לאחלופי בחדם דבחדם כולי עלמא לא פליגי דפטורי תדע דלרבי יהודה אמאי כופסין אותן לכיפה ועבד דכר בעלי חיים ומקלקל חזירו וכיפתו אדרכה ליערפינהו בקופין וליקצרינהו אלא ודאי אמי לאחלופי בחדם ועבד היכירא וכן לרצנן עבדו היכירא דפטורין לכו ולא חיישינן לתקלה אצל במתני' דזבחים חיישינן לתקלה טפי דאיכא כמה ספק איסורין לפי שהן מוקדשין כגון י' רכב על גבי השור ובא חזירו ורכב (קדושין דף נה.) וסמיכה על גבי ראש גדי וטלה וחלז מוקדשין על גבי מכתו דשרי בשור הנסקל לפי שאינו דרך הנאחמו (פסחים דף נד.) ועוד דאיכא איסור מעילה דהויד דמעילה במיתה הלכך כולן ימותו ואל תממה כיון דאיסורי הנאה יניחו הני דשמעתי אמאי לא

תקינן בהו רצנן מיתה ומקינן להורגן וכי זקינן צ"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האזכ והארי דמוקי לה ר"ל) והוא שהמיתו ואסורין בהנאה ולא תקינן להו מיתה אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופריך רבא היינו דקמני עלה אפילו אבא חלפתא ציניהן אלא אמר רבא שנים כו' ואפילו אבא חלפתא דלא תלינן ביה שהרג אצל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום ובערת הרע מקרבך ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחמת ופ"י דכולה הדיא שמעתא^א דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נבילה ונבילה אסורה באכילה מוכחת כן וסוגיא דפ"ב דקדושין (דף מ.) כל צפור טהורה לרבות את המשוולת וזה אשר לא תאכלו לרבות את המשוולת ופריך ואיפוך אלא ומשני לא מצינו בעלי חיים אסורין פירוש שלא יהו מותרין כששוחטין צר מאלו שעומדין והוקצו למזנות

ולכך אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה באכילה כדין שאר עופות עמאין דכתיבי בקרא ופריך (והאי) רובע וגרבע דאיסורו מחיים פ"י דמחיים אסור לשוחטין ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אצל להדיטו שרי והרי רובע וגרבע נזבין דמחיים אסורי דמחיים חל עליהן האיסור לישחט ואם שחטן אסורין אף אני אביא משולחת ומשני רוב בעלי חיים קאמרינן ורש"י כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגזיה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' וה' (ב"ק דף מה. ושם) דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסקולו ועד דאין לו מכר^א (ואין) לו בעלים והלוקח אין יכול לזכות בו יותר משאר אדם אצל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמאי לערוקי לאנגוה ובי שחית ליה לאשר שנגמר דינו אסור באכילה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (דף קז.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוקרתה וזו גמר דינה אוקרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו שחטה דעבדה כעין צר וזו מיתתה אוקרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דתניא במרובה (ב"ק דף עא. ושם) ובפרק אלו נערות (כתובות דף נג.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במרובה כל שישנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אצל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות בו מעט עד אותה שעה או אם היו בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו בעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש בו שם אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמא יקח מן הקצוב אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמא ציד וכרי אצל אם נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואם יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריצא ימותו כולן תדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריצא כולן אסורות ובפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל^א אי אוקרת או לא אצל בהדיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאסריה וכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמא יקח מן הקצוב ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש לישא דברי ר"ת דשאני צ"ח כיון דאפשר ע"י ניכשנינהו וניינידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ירעו עד שיסתאבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ירעו ולא חיישינן לתקלה ובסיפא אמר ברובע וגרבע ירעו ולכשיסתאבו יפדס וישחטם ויאכלו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה ברעיה כיון דלאחר רעיה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: **ואחרים** באחרים ב'. הכא אין לחוש אי גרם הכי דאסר ספק ספקא דהך ברייתא כר' יהודה אמאי ובפ' התערובות (זבחים דף עז. ושם) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספקא אפילו בשאר איסורין אצל במתני' דכל הכללים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צ"ח התערובות על שמואל דאסר ספק ספקא מבדייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמיייר שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספקא וגרם נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים אינטרין משום דאיכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (דף טו.) דבעי רוב העיר ורוב סיעה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גירדתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא

אי הכי הא דמני עלה וכו'. צין לריש לקיש צין לשמואל קא מותיב. אי הכי דהני אחרים דמתני' דרלוואים קאמר והאי רוחא שנתערב בהוכר ולבסוף נתערב קאמר הא דמני עלה צברייתא הכי רוחא שנתערב באחרים כולן פטורין אמר רבי יוסי אפילו אבא חלפתא ציניהן כולן פטורין מאי אפילו דקאמר ר' יוסי: **אלא אמר רבא**. בשלא הוכר לצית דין קאמר כגון שנים עומדין ויאל חך מציניהם ואין יודעין אי זה מהן זרקו שניהם פטורין אמר רבי יוסי אפילו אבא חלפתא ציניהם שהכל יודעין שהוא חסיד ולא זרקו לא מחייבין לאדיר משום הא חזקה ובהא אפילו רבי יהודה מודה ורבי יהודה דאמר כונסין אותן לכיפה לא עלה קאי אלא הכי קאמר ת"ק וחסורי מחסרה מתני' והכי קמני ושור שנגמר דינו וכו' סוקלין אותו דהא על כרחיך כולוה אסורי בהנאה ואין הפסד לבעלים בסקילה הלכך סוקלין אותו כדי שמתקיים מלות סקילה במחויב בה: **כונסין אותן לניפה**. שא"כ לסוקלין שלא להטריח צ"ד אלא כונסין אותן בחדר והם מתים ברעב: **והפניא**. בניחותא: **ולדה מוסר**. לקמן מפרש לה: **ולדה אסור**. דעובר ירך אמו הוא וגם הוא נאסר בגמר דין אמו: **והאמר רבא וד הנוגחא אסור**. הקרבה כגון שנגחה על פי עד אחד או על פי הבעלים דמתסרא לגבוה ולא להדיטו הלכך על כרחיך שמעינן מדברא דהיכא דאית עדים אסור אף להדיטו וצריך לגמור דין שניהם והא ליכא למימר טעמא דת"ק דמני וולדה מותר משום דלא נגמר דינו עמה דאי בשלא צא לצ"ד מאי איריא ולדה אפילו אמו נמי אם לא נגמר דינה לא מתסרא וכי אינטרין תנא למיתני מותר הכי אשמעינן דאין זקוק להציאה לצ"ד קאמר ותיבתא דרבא: **אימא אם עד שלא נגמר דינה עיברה וילדה**. דהיינו צין נגיחה נגמר דין דלא הוה ולי לא בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין ולא נגמר דינה עיברה וילדה. דנולד מן האיסור אסור אע"ג דלא הוה בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין: **הניחא למאן דאמר**. פלוגתא הוא בתמורה (דף נא.) א' מאי

איכא

ולכך אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה באכילה כדין שאר עופות עמאין דכתיבי בקרא ופריך (והאי) רובע וגרבע דאיסורו מחיים פ"י דמחיים אסור לשוחטין ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אצל להדיטו שרי והרי רובע וגרבע נזבין דמחיים אסורי דמחיים חל עליהן האיסור לישחט ואם שחטן אסורין אף אני אביא משולחת ומשני רוב בעלי חיים קאמרינן ורש"י כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגזיה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' וה' (ב"ק דף מה. ושם) דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסוקולו ועד דאין לו מכר^א (ואין) לו בעלים והלוקח אין יכול לזכות בו יותר משאר אדם אצל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמאי לערוקי לאנגוה ובי שחית ליה לאשר שנגמר דינו אסור באכילה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (דף קז.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוקרתה וזו גמר דינה אוקרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו שחטה דעבדה כעין צר וזו מיתתה אוקרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דתניא במרובה (ב"ק דף עא. ושם) ובפרק אלו נערות (כתובות דף נג.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במרובה כל שישנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אצל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות בו מעט עד אותה שעה או אם היו בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו בעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש בו שם אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמא יקח מן הקצוב אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמא ציד וכרי אצל אם נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואם יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריצא ימותו כולן תדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריצא כולן אסורות ובפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל^א אי אוקרת או לא אצל בהדיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאסריה וכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמא יקח מן הקצוב ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש לישא דברי ר"ת דשאני צ"ח כיון דאפשר ע"י ניכשנינהו וניינידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ירעו עד שיסתאבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ירעו ולא חיישינן לתקלה ובסיפא אמר ברובע וגרבע ירעו ולכשיסתאבו יפדס וישחטם ויאכלו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה ברעיה כיון דלאחר רעיה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: **ואחרים** באחרים ב'. הכא אין לחוש אי גרם הכי דאסר ספק ספקא דהך ברייתא כר' יהודה אמאי ובפ' התערובות (זבחים דף עז. ושם) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספקא אפילו בשאר איסורין אצל במתני' דכל הכללים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צ"ח התערובות על שמואל דאסר ספק ספקא מבדייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמיייר שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספקא וגרם נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים אינטרין משום דאיכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (דף טו.) דבעי רוב העיר ורוב סיעה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גירדתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא

א) תמורה ל: ע"ז כד.
ב) ע"ז מט. פסחים כו.
ג) חולין נח. תמורה לא.
ד) ע"ז ל"ג צ"ב. ד) (משילה
ה) (לפני טו:).
ו) [פסחים כב: קדושין ט:
ז"ק מהל' א) (ז"ל והא)
ח) (ז"ל דאין) (ט) [זבחים
עד].

מוסף רש"י

ולד הנוגחת אסור. פרה שנגחה ישראל כשהיא מעוברת ומת, ולדה פסול לקרין, היא וולדה נגחור. ומוגה שגח בעד אחד או ע"פ העולם שהודו מעמלן ואין עדים בדבר אינו פסול, ואמרינן בתורת הכהנים מן האלן להוציא את המוקצה, ומן האלן י"י ימירה להוציא את הטמא (ע"ז כד.). זה ודה גורם. הוכר שגח על בהמה זו והיא גרמו לולד שבה, והרי גרמיה איסור ויתר, דלכיו מותר ואמו אסורה (תמורה ז:).